

Mező Ferenc – Mező Katalin

TANULÁSI STRATÉGIÁK FEJLESZTÉSE

AZ IPOO-MODELL ALAPJÁN

Második, átdolgozott kiadás

(2007)



KOCKA KÖR

Tehetség gondozó Kulturális Egyesület

TARTALOM

BEVEZETÉS	7
I. A TANULÁSFEJLESZTÉS ELMÉLETE	9
1. TANULÁSVÁLTOZÓK	11
1.1. Biológiai, pszichofiziológiai tanulásváltozók.....	12
X 1.2. Tanulásméletek tanulásváltozói.....	12
1.2.1. Klasszikus kondicionálás.....	13
1.2.2. Operáns tanulás.....	14
1.2.3. Belátásos tanulás.....	17
1.2.4. Utánzásos tanulás.....	18
X 1.3. Tanulásmodellek tanulásváltozói.....	19
1.3.1. A Carroll-féle tanulásmódel.....	19
1.3.2. A Bloom-féle tanulásmódel.....	20
1.3.3. Bruner oktatásmélete.....	21
1.3.4. Az IPOO-módel.....	21
1.4. Tanulási módszerek tanulásváltozói.....	24
1.4.1. „A módszerhez szükséges képességbeli háttér” metaváltozó.....	26
1.4.2. „A módszerhasználat motivációja” metaváltozó.....	29
1.4.3. „A módszer ismerete” metaváltozó.....	30
1.4.4. „A tanulási módszer alkalmazása” metaváltozó.....	31
1.4.5. „A módszerrel kapcsolatos tanulási transzfer” metaváltozó.....	32
X 1.5. Tanulási stratégiák tanulásváltozói.....	33
1.6. Tanulási stílusok tanulásváltozói.....	35
2. TANULÁSDIAGNOSZTIKA	42
2.1. A tanulásdiagnosztika célja.....	42
2.1.1. A tanulásfejlesztés célterületének megállapítása.....	42
2.1.2. A tanulásfejlesztés hatásvizsgálata.....	42
2.1.3. A tanulásval kapcsolatos empirikus kutatások „kiszolgálása”.....	48
2.1.4. Önismeret jellegű információk szolgáltatása.....	48
2.1.5. A tanulás terén tehetséges személyek azonosítása.....	48
2.2. A tanulásdiagnosztika módszerei.....	49
3. TANULÁSFEJLESZTÉS	52
3.1. Tanulásfejlesztési programok típusai.....	53
3.2. A tanulásmódszertan átadásának hatásmechanizmusa.....	54
II. A TANULÁSFEJLESZTÉS GYAKORLATA	57
4. AZ „IPOO - MINIMUM PROGRAM”	57
4.1. AZ INPUT FEJLESZTÉSE	61
4.1.1. Jegyzetelés.....	61
4.1.1.1. Írott szöveg jegyzetelése.....	62
4.1.1.2. Élőszó jegyzetelése.....	63
4.1.2. Olvasás.....	64
4.2. A PROCESS fejlesztése	71
4.2.1. Átszerkesztés.....	71
4.2.1.1. A szöveg szerkezeti rendjének felismerése.....	75
4.2.1.2. A szöveg szerkezeti rendjének értékelése.....	76
4.2.1.3. Időrend szerinti szerkesztés.....	77
4.2.1.4. Fogalmi hierarchia szerinti szerkesztés.....	78
4.2.1.5. Bemutató/összehasonlító szerinti szerkesztés.....	79

4.2.2. Információgazdálkodás.....	80
4.2.2.1. Direkt információkkal való gazdálkodás.....	80
4.2.2.2. Indirekt információkkal való gazdálkodás.....	84
4.2.3. Holista ismeretrendszer.....	85
4.2.3.1. Holista ismeretfeldolgozási tendencia: egyetlen tantárgy egyetlen témakörén belül.....	93
4.2.3.2. Holista ismeretfeldolgozási tendencia: egyetlen tantárgy témakörei között.....	94
4.2.3.3. Holista ismeretfeldolgozási tendencia: tantárgyak között.....	95
4.2.4. Grafikus ábrák.....	96
4.2.4.1. Grafikus ábrák kódolása.....	99
4.2.4.2. Grafikus ábrák dekódolása.....	100
4.2.4.3. A grafikus ábrák egyes típusaira vonatkozó módszer-specifikus kritériumok.....	102
4.2.4.3.1. Fastruktúra.....	102
4.2.4.3.2. Táblázat.....	104
4.2.4.3.3. Kördiagram.....	107
4.2.4.3.4. Oszlopdiaagram.....	108
4.2.4.3.5. Grafikon.....	111
4.2.4.3.6. Időegyenes.....	114
4.2.4.3.7. Formulák.....	115
4.2.4.3.8. Halmazok.....	118
4.2.5. Mnemotechnika.....	119
4.3. AZ OUTPUT FEJLESZTÉSE.....	123
4.3.1. Felelés.....	123
4.3.2. Esszéírás.....	128
4.4. A METAVÁLTOZÓK VIZSGÁLATA ÉS FEJLESZTÉSE.....	132
4.4.1. A „Képesség” metaváltozó.....	132
4.4.2. A „Motiváció” metaváltozó.....	133
4.4.3. Az „Ismeret” metaváltozó.....	135
4.4.4. Az „Alkalmazás” metaváltozó.....	137
4.4.5. A „Transzfer” metaváltozó.....	138
4.4.6. A metaváltozók vizsgálatának menete.....	140
ÖSSZEFOGLALÁS.....	143
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	144
SUMMARY.....	149
1. melléklet: Jupiterbolha-próba.....	151
2. melléklet: A „Jupiterbolha-próba” (2. kísérleti verzió) leírása.....	152
A TEHETSÉGVADÁSZ STÚDIÓ KÖNYVÁJÁNLATA.....	159
A TEHETSÉGVADÁSZ STÚDIÓ SZOLGÁLTATÁSAI.....	159
OLVASÁSRA AJÁNLJUK.....	160